

Overweging: 17e zondag door het jaar

Thema: Wat is wijs?

Lezingen: Wijsheid 12,13.16-19 en Matteüs 13, 24-30

23 juli 2023

Rob Kosterman, diaken

Terwijl de mensen sliepen, kwam er een vijand en deze zaaide onkruid tussen de tarwe.

Beste mensen, u begrijpt, dat het zó natuurlijk, in letterlijke zin, niet gebeurt. Het is een verhaal, een gelijkenis.

Om vat te krijgen op die geheel eigen bedoeling van zo'n Bijbelverhaal, doet men in studiegroepjes wel eens, wat men noemt: een 'bibliodrama'. Men leest het verhaal en vraagt dan wie er direct voor de man wil gaan spelen die goede zaad zaait. Ook vraagt men iemand die voor dat goede zaad wil spelen en wie voor de vijand, en wie het onkruid zou willen uitbeelden, en wie de knechten. Dan gaat men het spel spelen en reken maar dat men na afloop, juist door het zelf gespeeld te hebben, een stuk dichterbij de bedoeling van zo'n verhaal is gekomen.

Daarna volgen er vele vragen, die door het spel misschien toch wat toegankelijker zijn geworden. Vragen als:

- Waren de mensen niet waakzaam genoeg dat er onkruid gezaaid kon worden?
- Is het de schuld van de mens dat er onkruid groeit?
- Is het misschien ook de schuld van de mens dat onkruid bestaat? Of was het onkruid er al toen de mens zijn ogen opensloeg en heeft de mens het onkruid niet zelf geschapen?

Kortom vragen te over. Hoe dan ook, het is gezaaid terwijl ze sliepen. Ze hebben het dus niet zelf gezaaid. Het was een vijand, zo staat het er. De herkomst van het onkruid is moeilijk te duiden en bij de bestrijding ervan moet je blijkbaar heel voorzichtig zijn want je kunt je makkelijk vergissen.

Dat er veel onkruid tussen het tarwe staat, is de ervaring van ons allemaal. We zien het iedere dag opnieuw als we de kranten openslaan, de televisie aanzetten of op internet zijn.

Zoveel oorlog en geweld in de wereld, hongersnood - ook door bewust menselijk handelen, denkt u maar eens aan het stopzetten van de graandael: 400 miljoen slachtoffers -
En armoede, uitbuiting en exploitatie van onschuldige mensen.

Soms is het onkruid in mensen waar je het helemaal niet van verwacht.

Zo kan iets of iemand edelmoedig lijken, maar uiteindelijk blijkt het hoogmoed of eigenbelang te zijn. Zo kan het lijken of iemand verdraagzaam is, maar in werkelijkheid blijkt iemand hard en onverdraagzaam te zijn. En iemand die hard en afstandelijk lijkt kan soms heel sociaal zijn.

Het loopt allemaal zo door elkaar. Men moet oppassen om direct al met een oordeel klaar te staan. Je kunt je zo gemakkelijk vergissen. Liever toch maar eerst even wat geduld hebben, in plaats van met harde hand aan het werk te gaan.

In de eerste lezing, uit het Boek Wijsheid konden we horen dat God pas na veel geduld zijn oordeel uitspreekt. Waar gezondigd wordt, zo staat er, biedt God de kans tot inkeer. De bekende bisschop Bekkers had dat destijds goed begrepen toen hij als wapenspreuk koos: De liefde als wapen. Geduld en liefde brengen meer tot stand dan een harde hand.

We kunnen zo makkelijk indutten, maar we moeten wakker blijven. Als je alert blijft, ook in onze kerk, wordt er minder onkruid gezaaid tussen de tarwe. Misschien zal het gaan zoals ten tijde van Paus Johannes de 23ste. Dan zal er vanuit nieuwe geluiden een nieuwe lente aanbreeken. Dan zullen de stemmen worden gehoord van buiten de kerkmuren en zal niet langer de grootsheid van de kerk het eerste doel zijn. Iets van die hoop zie je ook bij onze paus Franciscus die de kerk als een veldhospitaal ziet, als een dienst aan de wereld.

Natuurlijk zal dan ook niet alles alleen maar goed zijn. Ook dan zal er best wat onkruid groeien. Maar daar hoef je niet bang voor te zijn, zegt Jezus ons, dat komt wel goed. Laat het maar gerust eens flink stormen, dan kan de heilige Geest zijn werk doen.

En wees voorzichtig met het uitspreken van het onkruid, want zoals we al zeiden, het is niet altijd helder wat wél of geen onkruid is... Trouwens wat voor de één onkruid is, is voor een ander een mooie bodembedekker. Wanneer je het uit zou trekken, zou je misschien iets goeds uittrekken. Vergeet niet dat angst voor het onkruid en het inzetten van harde bestrijdingsmiddelen onze kerk vaak veel kwaad hebben gedaan.

Geloof maar gerust dat, ondanks wat onkruid, er veel meer goeds aan het groeien is. Kijk maar om je heen.

Mogen we, om die gedachte niet te vergeten, niet te diep indutten op ons kussen en onder ons dekbed. Want al weten we niet waar het onkruid vandaan komt, het wordt gezaaid terwijl de mens slaapt.

Voorkomen is beter dan genezen. Maar als het eenmaal is gezaaid, ga er dan mee om met veel geduld. Het komt wel goed als je maar niet te diep inslaapt.